

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedüs Hirtlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dózsa)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

A háztulajdonosok offenzívája

A memorandum, amelyet a nagyvárad háztulajdonosok a miniszterhez intéztek, egy egész társadalmi osztály évek óta elfojtott elkeseredésének és panaszáinak ad kifejezést. Lehetetlen igazat nem adni ennek az akciónak, lehetetlen szó nélkül napirendre térni a háztulajdonosok siralmai fölött. Egy évtizeden át tartó világefördülés összes gazdasági rombolását egyesek terhére írta a rosszul szervezett állami gépezet. S amikor most már mindennek az ára lassanként aranyparitásra emelkedik, még mindig két nagyon fontos gazdasági érték van, amelynek az árát szégyenletesen lebecsülik. Elhanyagolt gazdasági érték a modern társadalmi berendezkedés két mostohagyereke: a házbér és a munkabér.

Szándékosan irtuk le egymás mellé a két gazdasági erőforrást, mert úgy látjuk, hogy szerves és leválaszthatatlan összefüggésben állanak egymással. Igenis, igaz van a háztulajdonosnak, aki aranyparitásban keres, az fizessen is aranyparitásban. A város, a kereskedő, a kapitalista, aki minden ingóért aranyban követeli az árat, aki aranyértékben fizeti meg luxuscikkeit, élvezeteit, élelmiszereit és ruházódását, — fizesse aranyértékben annak a legfontosabb szükségleti cikknek ellenértékét is, mely egyenrangúan fontos a kenyérrel. Fizesse aranyban a házbért.

De az alkalmazott nem kap aranyértéket munkájáért. A köz- és magánhivatalnokoknak, a szellemi munkásoknak javadalmazása messze elmarad az aranyparitás mögött. És innen származik a megoldhatatlan probléma: miből fizessen aranyakat a munkás, amikor agyának, vagy kezének végső megfizetéséért is csak papírleceket kap és nem aranyakat?

Ezt a problémát nem lehet úgy megoldani, ahogy a háztulajdonosok gondolják. Olyan társadalmi kérdés ez, mely harsokva követeli az állami beavatkozást, s ha a kormány nem hallja meg azt a segélykiáltást, magának a társadalomnak kötelessége beavatkozni és megoldani, lehetőségét kutatni.

A két szövetségnek: a háztulajdonosok és bérlők szövetségének nem szabad ebben a kérdésben ellentétes nézeteket vallani. A két szövetségnek már most kellene egy közös döntőbírószágot szervezni. Ez mindekelőtt az adatokat gyűjtésére. Megállapítaná, hány lakásigénylő van, kik azok, akik haj-

landók volnának magasabb lakbérért nagyobb lakásokba költözni és kik azok, akik a viszonyok kényszerű hatása alatt kisebb lakásokba lesznek kénytelenek hurcolkodni. Hol lesz szükség a lakberek mérséklésére, hol lehet a házigazdát teljesen felszabadítani a lakbérmaximum igazságtalan terhe alól.

Ismételjük, teljesen egyénileg kell elbírálni minden ügyet, mert az igazságot csak így lehet megközelíteni. És azt hisszük, amikor a titkos lakásvásárlások napirenden vannak, amikor még mindig százezerleceket fizetnek ki: „lelépési” díjak címén, a pénzügyi részt is meg lehetne oldani.

Az egész város társadalmának megnyugtatója érdekében várjuk a két szövetség együttes akcióját.

A francia-német béke — európai kérdés

Franciaország nagyhatalmi helyzetét nem ingathatja meg a marokkói háború — Stresemann német külügyminiszter expozéja

— Az Estilap eredeti távirata —

Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlés tegnapi ülésén a külpolitikai vita kapcsán felszólalt Stresemann külügyminiszter. Hangsúlyozta, hogy azért kellett résztvenni a biztonsági kérdés szabályozásában, mert a Németország nélküli megoldás csak Németország ellen irányulna. Az a sietség — mondotta — amellyel a francia jegyzékre válaszoltunk, mutatja őszinteségünket. A francia jegyzék már kisértelmezett, hogy konkrét formában foglalkozzék a biztonsági szerződés problémájával. A megoldást azonban csak alapelveink tárgyilagos kifejtésével tárogathatjuk.

— A tanácskozások egyedüli célja a Németországgal kötendő garancia szerződés. Bizonyosan még nem lehet tudni, mely hatalmak akarnak abban résztvenni, különösen Olaszország magatartása kétséges.

A német álláspont tárgyilagossá kifejtését Párisban és Londonban teljesen méltányolták.

Ennek tulajdonítható a Ruhrvidéknek még a szerződés szerinti időpont előtt való kiürítése.

— Megelégedésemnek adok kifejezést, hogy a francia és belga kormány ezzel a ténnyel nyilvánítja jószándékát és nem kétkedem, hogy Painlevé nyilatkozatai után a szövetségesek teljesíteni fogják a szankciós városok kiürítésére Londonban vállalt kötelezettségüket.

és Düsseldorf, Duisburg, valamint Ruhrdorf legközelebb szin-

tén felszabadul a két és fél éves

— Franciaország és Németország békéje nemcsak német, hanem európai kérdés. Nem várok előnyöket Németország számára Franciaország valutájának romlásától, valamint nem hiszem, hogy Franciaország nagyhatalmi állását a marokkói nehézségek megingassák.

— Az összes európai nemzeteknek érdekük, hogy a világhatalmak Európa újjáépítésében közreműködjenek. Ez azonban nem várható tőlük, ha ők nem megbékélt Európát, hanem szankciós politikát látnak maguk előtt.

A külügyminiszter beszéde pártkülönbség nélkül nagy tetszést keltett, majd Westarp gróf az ismert német konzervatív po-

litikus emelkedett szólásra és különösen a német jegyzéknek arra a részére helyezte súlyt pártja nevében, amely magától értetődőnek mondja, hogy a fennálló szerződések békés megújításának alapján a változott viszonyokhoz képest módosíthatók.

Követeli, hogy a kormány ne mulasszon el egyetlen alkalmat sem annak a vádnak megdöntésére, hogy Németország oka a háborúnak.

A nagyvárad munkáskamara megalakulás előtt

Munkások, tisztviselők és intellektuálisok együttes szervezkedése

Az új munkaügyi törvény még megvalósulás előtt áll. Az illetékes minisztérium azonban már most lehetővé akarja tenni az ipari és szellemi munkásoknak, hogy saját ügyeikben maguk járassanak el, s ezért rendeltileg utasította a munkaügyi felügyelőségeket az úgynevezett munkáskamarák megalakítására.

A rendelet Nagyváradra is megérkezett és arról D. Neascu nagyvárad munkafelügyelő a következőképp tájékoztatta az Estilap munkatársát:

— Ideiglenes munkáskamarák megalakításáról van szó. És pedig a nagyvárad munkaügyi felügyelőség körzetében egy foglalkozni Váradon és egy Szatmáron. Ezenkívül alkamarák lesznek Zilahon, Nagybányán és Máramarosszigeten.

— A nagyvárad munkáskamara a város és a megye összes munkásainak választott képviselőiből fog megalakulni a célból, hogy minden a munka- és bérvizonyokból származó ügyben, mint a munkások autonóm testülete járasson el.

— A munkáskamara ellenőrizni fogja az ipari üzemeket, a tanoncoktatást és a munkások fizetési viszonyait. Ezenkívül el fog járni a munkaadók és munkások között keletkező minden vitás ügyben.

Tagja lesz minden munkás és minden kisiparos, ha a Kereskedelmi és Iparkamarának nem tagja.

— A kamara vezetőségének választása augusztus végéig, de

Iratkozzon be

a Hegedüs kölcsönkönyvtárba

Atlantic nyári mozgó

6¹/₂ és 9¹/₂ órákorMa, csütörtökön utoljára
Repriz. Repriz.

Pat és Patachon

Leányszöklelés akadályokkal

6 felvonás.

Ezt megelőzi: Egy 2 felvonásos
Hailroomboy burleszk:

Autótéboly.

Holnap: A Notredamei toronyőr

legkésőbb szeptember elején meg fog történni. A választás technikai lebonyolítása végett egy a hatóságoktól, mint a szindikátusoktól bekértük a munkások, illetve kisiparosok névsorát. Azok, akik ezidőszent nem tartózkodnak Váradon, vagy munka nélkül vannak és nem tagjai semmiféle szervezetnek, összeírásuk végett jelentkezzenek vagy az Ipartestületnél, vagy az illetékes szakszervezetben, esetleg a munkaügyi felügyelőségen, mert

a kamara vezetőségének megválasztására minden érdekeltnek van szavazti joga.

— Az összeírásban a következő existenciák fognak szerepelni:

1. Magánalkalmazottak (tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak.) 2. Ipari munkások, úgy mint fémmunkások, mechanikusok, famunkások, szerelők, papír- és nyomdaipari, textil, szállítási és üvegáru munkások, keramikusok, bányászok, villanyszerelők, ruházati és élelmiszeri munkások, kertészek, halászok stb. 3. Mezőgazdasági alkalmazottak. 4. Intellektuelek: mérnökök, építésszek, ügyvédek, újságírók, írók, orvosok, festők, szobrászok, színészek, énekesek, és tanárok stb.

— A munkafelügyelő a jövőben; mint a kormány megbízottja, a munkáskamara mellett fog működni.

HIREK

Ma délután megnyílik az uszodai villamos vonal

Alig néhány héttel ezelőtt fogtak hozzá az uszodába vezető villamos-vasut kiépítéséhez és ime a mai napon teljesen készen áll. A Városi Vasut igazgatóságas zinte példátlan áldozatkészséggel mutatta meg, hogy programját milyen komolyan veszi és azt fokként teljes következetességgel megvalósítja. Az uszoda felé vezető villamos vonal transzrozása, megépítése és felszerelése sok millióba kerül és így a város közönsége a villamos vasutnak ezt a legújabb teljesítményét csak öszinte örömmel és elismeréssel fogadhatja. Az új vonal ma, csütörtökön délután 4 órákor nyílik meg. A próbajáratot tegnap megtartották és a közlekedés rajta kifogástalannak bizonyult. Ma délután 5 órákor a publikum számára is rendelkezésre áll az új vonal.

Az új vonalnak G. vonal a neve és a Széchenyi-szállodától az uszodai végállomásig egy 4 leies szakaszjeggyel lehet utazni rajta. 5 leies átszálló jegy érvényes az A. vonalról erre az új G. vonalra. A villamos-vasut igazgatósága lehetővé akarja tenni a B. C. D. és F. vonalon utazók számára is, hogy átszálló jeggyel közlekedhessenek, ezért kivételesen kizárólag az uszodai vonalra egy kombinált átszállójegyet rendszeresített, amellyel bármely vonalon kétszeri átszállással lehet a G. vonalra felszállni. Aki tehát az Aradi utról akar az uszodai vonalra jutni, az egy hat leies kombinált átszálló jegyet vált, amelylyel előbb az A. vonalra, s aztán a Széchenyi-szállodánál a G. vonalra száll át. Ez a hat leies kombinált átszálló-jegy kizárólag erre az uszodai vonalra szól. A bérletjegyek tekintetében akként rendelkezett az igazgatóság, hogy augusztus 1-től kezdve A.—G. vonalu bérletjegyeket adjanak ki a Hegedüs Hirlapiródában. Aki bármely más vonalról akar bérletjegyet az uszodavonalon utazni, annak az összes vonalakra érvényes bérletjegyet kell váltania. Érdekes, hogy a G. vonal megnyitását a Pankolites-uszoda is megünnepli, mert hiszen ez a vonal az uszodai vonalra nagy fontossága. Ma délután 5 órákor a megnyitás ünnepélyéből az uszodában katonazenekar lesz.

A Városi vasut igazgatósága a vonal megnyitása után hozzáfog a tervbevetett Széles-utcai vonal kiépítéséhez, amely tudvalevőleg ennek az uszodai vonalnak a Str. Bratianu (Szaniszló-utca) keresztül való meghosszabbítása egészen a Balassa-térig. Ez a vonal szeptember havában szintén kész lesz, úgy, hogy az Olasz és Újváros közötti nagyszabású körforgalmi vonal rövidesen meg fog valósulni.

Dr Adorján Emil 25 évvel ezelőtti regényét megfilmesítették Amerikában

A régi nagyvárad embeerek még most is igen kedvesen emlékeznek vissza egy Leander nevű újságíróra, akinek humoros írásai a 25 évvel ezelőtti nagyvárad napilapok hasábjain láttak napvilágot. A „Szabadság” című politikai napilap hasábjain jelent meg Leander folytatásos humoros regénye az Olivia bosszúja. A alakjaiban ismert nagyvárad alakok voltak kfigurázva. A Leander álnév alatt pedig nem rejtőzött más, mint dr Adorján Emil, akinek azt a tervét, hogy az ócska Fekete Sas helyén egy hatalmas üveg passages modern bérpalotát emel, ugyanolyan humorosnak látták akkoriban, mint írásait. Most azt a szenzációs hírt kapjuk, hogy egy amerikai filmgyár hozzáfogott „Olivia bosszúja” című regénye megfilmesítéséhez. A filmet, melyben a régi Nagyvárad elevenedik meg előttünk, érdeklődéssel várjuk.

— Harisnyák, kesztyűk, zoknik, csipkék legolcsóbban Ábrahámánál.

Lakásbérlok is megfelebezték a Nilgesztelepi iskola ügyét. Ma délelőtt dr Szántó Dezső, a lakásbérlok szövetségének főtákará a Szövetség nevében újabb felebbezést nyújtott be a városnál a Nilgesztelepi iskola ellen. A felebbezést, amely tiltakozik hat bérlo-család hajléktalaná tétele ellen, dr Zigre Miklós elnök írta alá.

x Selejtes harisnyák minden színben érkeztek. Ábrahám, Rimánóczy-utca.

* A cionista kongresszus idejére Bécsben a Morgen Zeitung kongresszeitungot ad ki. Előfizetést elfogad és felvilágosítást ad a Hegedüs Hirlapiróda.

x Elveszett a Nagy illatszerár Mária királyné (Bémer) téri üzlete előtt ma délelőtt egy arany karkötő briliánsal. Azon ur, ki ezt megtalálta, miután többben látták és ismerik hozza be a Vezér Mária királyné (Bémer) téri üzletébe, hol illó jutalomban részesül.

* Jelentkezzenek az autóbustulajdonosok. Horváth József rendőrkapitány fölhívja a város területén engedéllyel bíró összes autóbustulajdonosokat, hogy folyó hó 24-én délelőtt 10 órákor, szőfőreikkel együtt jelenjenek meg az államrendőrség I. emelet 14. számú szobájában. — Aki a felhívásnak nem tennének eleget, azoknak autóbustját kivonják a forgalomból.

* Orvosi hír. Dr Markovits Ignác orvos hazaérkezett és rendelését Str. Episcopul Pavel 7. szám alatt újra megkezdte. Rendel délelőtt 10—11-ig délután 2—5-ig. Telefon 322.

x Varrónók figyelmébe! Megérkeztek a legújabb számú divatlapok, melyek szebbnél-szebb modelleket tartalmaznak, a mit a legolcsóbb árban árúsít a Hegedüs Hirlapiróda. Die Dame 100 lei, Femina 70 lei, Vogue 90 lei, Chiffon 40 lei, Revue Mondaine 70 lei.

x Felkérem azt a 2 piros ruhás leányt, akik az Össi temetőben tegnap, szerdán este 9 óra felé pénztárcámat felvették, okvetlen küldjék be a Nagyvárad kiadóhivatalába Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca, mert ismerem őket és feljelentem a rendőrségen.

Olcsón eladó

Str. Sim. Bănuțiu (Damjanich utca 12. számú

háznagykerttel

Értekezhetni kizárólag

Feledi Sándor

tulajdonossal

Strada I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 1-a szám alatt

Telefon 7 63. 1597

Conrad Veidt

és

Lucy Doraïne

játszák a főszerepet az

50.000 FRANK

című 6 felvonásos filmben. 50.000 frank vándorlása kézzől kézre, zsebből zsebbe. — Egy szép nő és egy erőszakos férfi küzdelme. Mindvégig izgalmas jelenetek.

Dorian slágerfilm.

Előzőleg a legújabb Dorian-revue 2 száma

Jön.

Jön.

Minden idők legnagyobb filmje a

Viharmadár

* A Nac-tornászcsapata Aradon. Az Aradi Torna Egyesület (Ate) augusztus hó 8 és 9 napján nagynevű alapítójának emlékére „Nagy Sándor” országos tornászünnepélyt rendez, amelyre a Nagyvárad Atlétikai Club kiváló tornászcsapata is meghívta. A Nac vezetősége természetesen a legnagyobb örömmel járul hozzá a tornaünnepély sikeréhez, azzal, hogy teljes tornász gárdájával résztvesz a legrégibb 46 év óta fennálló testvéregyesületnek ünnepélyén.

MOZI

— Conrad Veidt és Lucy Doraïne még a leghíresebb filmstarok között is magas márkát képviselnek. Conrad Veidt, a mai ideges és mégis elszánt férfi típus megszemélyesítője és Lucy Doraïne az érzéki, könnyelmű nő megszemélyesítője az „50.000 frank” című legújabb Dorian slágerfilmben, melyet ma, csütörtökön mutat be először a Dorian filmszínház. 50.000 frank ebben a darabban csodálatos körutat tesz meg. Egy apa elcsalja a leányától ezt az összeget, azzal az ürüggyel, hogy különben tönkremegy. Az apa kedvesének, egy táncosnőnek adja, aki ismét egy férfinak adja. Előzőleg színre került a legújabb Dorian revue. Az előadások 6 és 9 órákor kezdődnek. — Jön: a „Viharmadár” minden idők legnagyobb filmje.

— Pat és Patachon még ma csütörtökön játszanak az Atlantic nyári mozgóban. Már annyiszor volt alkalmunk a két kiváló komikust bekonferálni, hogy ez alkalommal semmi mást nem mondunk, mint azt, hogy aki két órát vidám, állandó nevetés és jókedv közt el akar tölteni, az nézze meg a Leányszöklelés akadályokkal c. filmet. — Holnap: Notre Damei toronyőr megy. a főszerepben Lon Chaney-vel.

Milyen lesz az új színtársulat?

A kolozsvári magyar színház felejtethetetlen vendégszereplése idején a nagyváradi közönség boldog meglepetéssel jött tudatára az igazi dráma művészet jelentőségének. Az ember csontjái átmelegedve, fénylő szemmel kiáltott fel:

— Ez az a magyar kultúra hát, amit annyit emlegetnek!

Igen, most láttuk végre, most megtudtuk, hogy mégse kopott közhely, nem zsíros szólam csupán a kultúra, de lelkesülten tapasztaltuk azt is, hogy nem a közönségben a hiba, ha prózai előadásokon néha kong a színház a közönségre nem lehet semmit háritani, hiszen fanatikusok rajong a színházért — a jó színészek, jó darabot, jó előadásban játszanak neki. Meg is töltötte az utolsó padosorig ez a jó előadásra éhes publikum minden este a nézőteret. És hanyagoljuk el azt a momentumot, hogy bizonyos párhuzamokat is vont a magyar közönség, sőt ne foglalkozzunk most azzal se, hogy egyszeribe világossá lett, hogy nem a hatásvilágításos, trükkös, kacsalábbonforgó revük és ojtott táncoperettek képviselik a nyakra-főre emlegetett magyar kultúrát.

Ugy látszik a kolozsváriak diadalmas szereplésének hatása alatt az első közt ismerte fel mindezt maga Gróf László színgazgató, akinek igyekeztünk is loyálisan alkalmat adni, hogy az *Estilapban* nyilatkozzék, mit gondol, *mi módon fogja* ezek után most már kielégíteni a színpaddal szemben érthetően és méltán *megnőtt követelméseket*. És a direktor igénybe is vette hasábjainkat és — *volens-volens* — kijelentette, hogy most aztán azonnal hozzálat az intenzív szervezkedéshez és alaposan, ahogy kell, reorganizálja társulatát. Amire oly régen, türelmesen várunk, abban a csatlakozó érzésben, hogy a *színházi üzlet* érvényesülését nem akadályozzuk és ezzel módot adunk, hogy az igazgató megteremtse a *színházi kultúra* eszközeit.

Szóval az igazgató el is kezdte a szervezkedést. Elindult Ceglédre, Kurdesibrákra, bizony nem jegyeztük meg pontosan a kulturcentrumokat, ahol szétnézett és a nagyváradi színház jövőre erőit kereste. Nem azt mondjuk, hogy akár Szakálhőgyészen fel ne bukkanhatna a legfényesebb csillag éppen akkor, amikor a nagyváradi direktor ott időzik, de azt tapasztaljuk, hogy eddig voltaképpen itt hon, saját társulata körében találta meg a rég keresett művészi erőket. Minden tisztelet a régiek közül azoknak, akiket a közönség és a kritika évek hosszú során át gráciájába fogadott, de viszont, ha már az igazgató úr a mai ensemblé sorából válogat, a választása nem egészen szerencsés.

A direktor nemrég megdöbbentő szövegű ultimátumot bocsátott ki. Azt mondja, hogy a színészek szerződését csak a mai délszél alapján hajlandó meghosszabbítani, mert hát... a szí-

lyos gazdasági helyzet... a néhez válságos idők... tetszik tudni. Tehát, aki ilyen feltételek mellett a színház tagja kíván maradni, *huszonnégy órán belül* nyujtsa be az ajánlatát.

Huszonnégy órán belül. Ez még nem fordult elő a magyar színészet történetében. Szegény színészek, — mit tehettek volna, hiszen önzértes emberek — lemondtak a megtisztelő szerződésről és nem nyujtották be szégyenszemre ajánlatukat. Mert hiszen mit jelentett volna, ha a *kényszerhelyzetben* megadják magukat? Jelentette volna, hogy színészek 2—3000 lejes havi fizetés mellett nyomorogjanak tovább, hogy például egy *Meda* István, elsőrangú komikus, akiknek a magyar színészetben mindenütt tisztelt neve van, negyedszázados művészi munkája után 5000 leinél kevesebb havi gáziért végső erőfeszítéssel robotoljon.

Mert a nagyváradi színház igazgatója — hálá istennek — nem hivatkozhat a kedvezőtlen gazdasági viszonyokra, amelyek őt, őszinte örömeinkre, semmiképp sem érintik. Gróf László tagadhatatlanul kitünő üzletember és a színház az ő kezében olyan üzletnek bizonyult, hogy nincs oka semmiféle válságot a falra festeni, mikor a társulat szervezéséről van szó. Ne tessék azt kívánni, hogy színészek éhbéért dolgozzanak, ellenben tessék kiváló együtttest szervezni; *kevesebb tagu, de elsőrangú társulatot*. A színészek fizetésén éppúgy nem lehet spórolni, mint a jó darabokon, vagy ahogy nem lehet megtakarítani Tóth Elek mellett, akit a régi drámák rendezése foglal le, még egy tudatos, intelligens rendezőt a modern prózai darabok rendezésére.

Olvasunk egy névsort az eddigi fix szerződésekről, olvassuk azt is, kiket bocsát el az igazgató, s azt látjuk, hogy itt — bizonyára ez az érdeke — némileg szembehelyezkedett a közönség értékelésével. Csak egy kérdés például: mért kell távozni *Soós*nak, aki eredeti tehetség, a publikum szeme előtt bontakozó szép ígéret? Persze, a fizetés megállapításánál kellett eldölnie, hogy mi történjék azokkal, akiket a közönség akceptált, már pedig a közönség véleményét az igazgatók respektálni szokták némi lei-differenciák árán is.

Csak ezt az egy nevet említjük egyelőre, míg módunk lesz az új alapon szervezett társulatot megbíráljni.

Azt mondják, Gróf igazgató ismét uton van, szervezkedik. Lansziroznak egy-két tetszetős nevet is, érdekes nevek, köztük kitünőségei a színésztársadalomnak. De szerződésükről még nem nyilatkozott hivatalosan a színház. Tehát várjunk. Várunk. Azonban nincs mit titkolnunk, olyan *szigorú mértékkel* fogunk mérni, ami egyedül méltó a nagyváradi színház hagyományaihoz és a közönség intelligenciájához. Elég volt a revükultusból, az *irodalom, a műveltség csillagai gyuljanak ki végre a színpad felett!*

Az ellenzék készül a parlament őszi ülésszakára

Végső harcok — Augusztusban országsszerte népgyűléseket rendeznek

— Bukaresti tudósítónk távirata —

A Cuvantul úgy értesül, hogy a politikai világ nyári vakációja nem fog tétlenül elmúlni. A kormány máris tartott néhány népgyűlést, amelyeken maga Brătianu Ionel miniszterelnök is megjelent. Ezekre a népgyűlésekre akar most válaszolni a szövetséget ellenzék és azt hiszi, hogy válasza e téren meggyőző és döntő lesz.

Augusztusban ugyanis mind a parasztpárt mind a nemzeti párt országsszerte nagygyűléseket rendeznek.

Valószínű hogy az első ilyen gyűlést Déván tartják ahol nemrég tudvalevően nagy pompával megnyilatkozott a miniszterelnök is.

E kampány tulajdonképpen csak előjátéka az őszi parlamenti harcoknak; az

országgal való összeköttetés keresése a jövőbeli lehetőségek tekintetében. Emellett lojális figyelmeztetés a kormány számára.

Az ellenzéki koalíció szilárdan elhatározta hogy

minden törvényes úton megakadályozza a liberális kormány uralmának meghosszabbítását

azon a határidőn túl, amely a választójogi reform és a költségvetés megszavazására szükséges.

Az egyesült ellenzék ugyanis nem fogadhatja el a választójogi reformot abban a formában, amint azt a kormány a szenátus elé terjesztette.

Ilyen auspiciumok közt halad a politika a parlament őszi ülésszakára felé.

Kitchener lord halálának titka

Miért kellett a híres angol hadvezérnek a tengerbe veszni

— Saját tudósítónktól —

A politikai körökben sem Angliában, sem Franciaországban már jóideje nem érdekli, hogyan történt Kitchener lordnak, az angolok háborús hadügyminiszterének halála? A nagyközönség azonban, amely nem szereti a titkokat, még ma, kilenc év után is szabadjára eresztett fantáziával nyomoz és kutat, hogy eloszlassa azt a sűrű ködöt, amely az angol hadügyminiszter tragédiájának körülményeit takarja. Most egy angol publicista, Wallace Germain, újra könyvet írt néhány államférfiukról. A könyv, amely nagy feltűnést keltett Angliában, most jelent meg francia nyelven is La vérité sur Kitchener cím alatt. A könyv első része Kitchener lordról ad részletes, gazdag, tökéletes jellemrajzot. Kitchener lord volt az aki az első háborús minisztertanácsban kijelentette, hogy Angliának a legerősebb hadsereget kell küldeni a harcmezőkre és számitania kell arra, hogy ez a háború évekig fog tartani. Kitchener organizálóképessége tudta csak átalakítani a háborúra nem készülő, a háborúért nem lelkesedő angol népet katonai hatalommá, fegyvert, ágyút, muniációt teremtő előjóformán semmiből. A könyv másik része a lord titokzatos halálával foglalkozik. A szerző, amikor a Hampshire nevű hajónak 1916 június 5-én történt szétrombolásáról beszél, amelyen tudvalevőleg Kitchener lord indult el Oroszország felé, — kissé különös módot választott

arra, hogy a lord titokzatos halálára világosság derüljön. Megkérdezte a németek generálisát, Ludendorffot. És Ludendorff válaszolt. Kijelentette, hogy az angol hadügyminiszter halála nem a németek aknamunkája volt, a hajót nem német torpedó zúzta szét, hanem Kitchener lord tragédiáját az a hatalom okozta, amelynek érdekében állott hogy a lord ki ne juthasson Oroszországba, hogy az ő organizáló ereje ne győzedelmeskedhessen az orosz földön, ahol a cári hatalom szétrombolása már akkor elhatározott ügy volt. Kitchener lord halálát — jelenti ki Ludendorff — azok a feladatok okozták, amelyekkel Oroszországba indult. A lord Oroszországban újra tudta volna szervezni a már züllesztélben levő orosz hadsereget, konszolidálni a cári uralmat, tönkretenni azok tervét, akik akkor már a forradalmat készítették ott elő. Az orosz forradalmárok Angliában tartózkodó ügynökei jóelőre tudomást szereztek a lord oroszországi missziójáról és intézkedtek, hogy az a hajó, amelyen az angol hadügyminiszter utnak indul, ne érkezzék meg a kitűzött célhoz. Ludendorff ezután elismerő szavakkal emlékezik meg Kitchener lord nagy tudásáról, von Moon híres porosz hadügyminiszterhez hasonlítja, aki 1870-ben a német hadsereget szervezte meg a franciák ellen, mint Kitchener lord 1914-ben az angolokat a németek ellen.

Bonyodalmak a váradi mezőgazdasági kamara megalakítása körül

HOGYAN ÁLLITOTTA ÖSSZE JÓNÁS DEMETER A VÁLASZTÓK NÉVJEGYZÉKÉT — ÚJ LISTÁT ÁLLITANAK ÖSSZE

A Monitorul Oficial április 14-én megjelent számában látott először napvilágot a mezőgazdasági kamarák megalakításáról szóló törvény. Nagyváradon Jónás Demeter akkori gazdasági tanácsos volt megbízva a törvény végrehajtásával.

Ez a kamara, amely a földművelők körében ugyanezt a szerepet tölti be, mint a Kereskedelmi és Iparkamara a kereskedők és iparosok életében, annál is inkább nagy jelentőséggel bír, mert

az ország közgazdaságát érdeklő törvények alkotásánál

azoknak alkalmazásánál imperatíve meghallgatandó.

De ezenkívül fontos politikai jellege is van, amennyiben a Kamarák bizonyos számú szenátort delegálnak együttesen a szenátusba.

A nagyváradi lapok nemrégiben már hírt adtak arról, hogy az itteni mezőgazdasági kamara tagjainak névsorát összeállították.

Még a százat sem éri el azoknak száma, akiket a listára felvettek.

Hogy ennél a jelentős aktusnál mennivre nem vették figyelembe

be a törvény utasításait, arra nézve alább idézzük szövegszerűen a törvénynek a megalakulásra vonatkozó szakaszait.

A törvény értelmében elsősorban is azoknak a választóknak a névjegyzékét kellett volna összeállítani, akik ezt a mezőgazdasági kamarát megalakíthatják.

A Kamarának 17 választott és 11 hivatalbeli jognál fogva delegált tagja kell, hogy legyen.

Elsősorban tehát az lett volna tisztázandó, hogy kik bírnak választói jogosultsággal?

A törvény értelmében választói jogosultsággal bír mindenki, aki román állampolgár, földművelő, állattenyésztő, erdőtulajdonos, katonai szolgálatának eleget tett, polgári és politikai jogainak gyakorlásában nincsen korlátozva. Ezekon kívül választói jogosultsággal bírnak mindazok, akik a következő különös feltételeknek is megfelelnek:

a) Földművelők vagy állattenyésztők s legalább három hektáryi földtulajdonuk van.

b) Bérlok, tényleg földműveléssel vagy állattenyésztéssel foglalkoznak; legalább tíz hektáryi területen.

c) Gyümölcstermelők, szőlőművelők, méhészek, kertészek, akár mint tulajdonosok, akár, mint bérlok üzik ezt a foglalkozást, legalább is egy hektáryi területen.

d) Erdőtulajdonosok legalább is öt hektáryi területen.

e) A felső gazdasági akadémiának, az erdészeti akadémiának, az állatorvosi akadémiának diplomás egyénei és ezek akkor is bírnak ezzel a joggal, hogyha az a) b) c) alatti kellékeknek nem is felelnek meg. Ezekből csupán annyit követel meg a törvény, hogy foglalkozásukat a vármegye területén legalább egy évig gyakorolják.

f) Végül tagjai a Kamarának a gazdasági, állattenyésztési és erdészeti jellegű biró egyesületek, mint jogi személyné.

A választójog gyakorlása kötelező; tehát a lista összeállítása is hivatalosan kellett volna, hogy megtörténjék. Ez annál fontosabb, mert a törvény egyik szakasza fél százaléknyi addicionális adót ír elő azon állami adó után, amely a mezőgazdasági és erdészeti tulajdonokra eső jövedelmeket terhelik.

Jónás Demeter a listát nem a törvényes követelményeknek megfelelően állította össze.

A volt gazdasági tanácsos a Sentinela del Vest 1925 június 11-ikén megjelent számában felhívást tett közzé, amelyben felszólította a város lakosait, hogy mindazok, akik választói jogukkal élni akarnak, jelentkezzenek június 13-ig a városi majorban.

Kiderült aztán, hogy a választók névsorában mindössze 77 egyén szerepel, holott Nagyvárad város területén

legalább is 600 egyén bír a felsorolt címeiken választói jogosultsággal.

Feltűnően sérelmes még az is, hogy a Jónás Demeter által elkészített listában felsorolt egyének között nagyon

sokan vannak olyanok, akik nem felelnek meg a törvény által előírt feltételeknek.

Számosan vannak a listára továbbá olyanok is felvéve, akik, mint földbirtokosok szerepelnek, pedig egy talpalatnyi földjük sincs.

Sérelmes a váradi mezőgazdasági ka-

mara ilyenformán való megalakítása, már azért is, mert ezt a kimutatást is, mint bármely közérdeket érintő határozatot 15 napi közszemlére kellett volna kitenni és erről a város polgárságát hírdetmény útján kellett volna tájékoztatni.

Miután pedig ezeket a törvényes feltételeket nem tartották be, az egész ki-mutatás nem bírhat érvénnyel és véleményünk szerint semmisnek tekintendő. Az eljárás módzatai ellen már eddig is számosan emeltek kifogást és biztos értesülésünk szerint, ugyanezen az alapon a járásbírósg által már félig elkészített listát

alakhi hibák miatt szintén megfogják semmisíteni.

A birói döntés jogerőre való emelkedése után az egész eljárást újból megismétlik és a törvény intencióinak megfelelően alakítják meg a váradi mezőgazdasági Kamarát.

Színház

Csütörtök este fél 9-kor: Három a kislány operett, Sik Rezső felléptével.

Péntek este fél 9-kor: Cigányprimás operett, Sik Rezső felléptével.

Szombat délután fél 4-kor: Feleségem babája operett, olcsó helyárakkal.

Szombat este fél 9-kor: Sylvester operett bemutató.

Vasárnap délután fél 3-kor Halló Amerika operett revü ujdonság.

Vasárnap délután fél 6-kor: Ördög, vigjáték, Sik Rezső felléptével, mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este fél 9-kor: Sylvester, operett ujdonság másodsor.

— Sik Rezső. Ez a név a nagyváradi közönség előtt fogalom, még pedig ki-forrott szinpad művészet fogalma, mert évekkel ezelőtt több szezonon át volt alkalmunk meggyőződni arról, hogy Sik Rezsőnél tökéletesebb és jobb színész az ő szerepkörén elképzelni sem lehet. Ennek a ritka kvalitásnak tulajdonítható hogy ez a kiváló művész mindenütt a legnagyobb sikereket aratta és minde-nütt közbecsület, szeretet s csodálatot váltott ki maga iránt. Sik Rezső ma este kezdi meg vendégjátékait a Három a kislány Stöl papájával, pénteken a Cigányprimásban Rác Lacit, vasárnap délután pedig az Ördög címszerepét fogja nagyszerű képességeivel alakítani. Sik Rezső mellett a Cigányprimás előadásán vendégként fellép Ocskai Mihály opera tenorista, akinek művészetét magas ének tudását szintén jól ismeri a váradi publikum. A többi szerepeket Horváth Mici, Biczó Margit, T. Pogány Janka, H. Körösy Juci, Fényes Lili, Gál Piri, Bihari Sándor, Rohonczy, Fratta, Madas, Stoll, Bihari Nándor, Sós, Galambos és Hevesi játsszák. Az Ördögben pedig Jósika Mici, Kabos, Hevesi, Madas és Stoll játszanak.

— Sylvester. Az operett anszamlé ismét premierre készül, amennyiben szombaton este mutatja be a társulat a legújabb magyar operettet Sylvestert, melynek szövegét Urai Dezső, zenéjét pedig a rendkívül népszerű Marton Géza írta. Sylvester ötletes és szöveg-

könyvével és melodikus, gyönyörűen hangszerezett muzsikájával a legnagyobb sikerre tarthat számot, mint a hogy a legnagyobb siker kísérte ennek az operettnek sorozatot előadásait Budapestén is. A Sylvester főszerepeit az operett társulat legjobbjai alakítják. Az operett ujdonság vasárnap és hétfőn este is műsoron van.

— Délutáni előadások. Szombat délután fél 4-kor a nagyszerű Feleségem babája című operett ujdonság van műsoron olcsó helyárak mellett Horváth Micivel, Kertész Mancival, Pogány Jankával, Gál Pirivel, Frattával, Stollal, Galambossal, Sossal és Hevesivel a főszerepekben. — Vasárnap délután fél 3-kor a közönség körében mindjobban megnyilvánuló közóhaja a Halló Amerika látványos operett revü megy teljes szereposztással mind a 17 képben és a 3 felvonásos film vigjátékkal. Ez az előadás mérsékelt helyáru.

SPORTESEMÉNYEK

A pesti III. ker. TVE hétfőn új staféta rekordot állított fel.

— Budapesti tudósítónktól —

Hétfőn délután a Magyar Úszószövetség engedélyével a III. ker. TVE kísérletet tett a Császárfürdő uszodájában a négyszer százméteres gyorsúszó staféta rekordjának a megdöntésére. A kísérlet sikerrel járt, mert a III. ker. TVE Bonk —Czele—Holba—Homonnay II. összeállítási stafétája 4 perc 29.8 másodperces időt ért el. Ed-dig is a III. ker. TVE tartotta e távra a rekordot 4 p. 36 mp.-cel. A 4 p. 29.8 mp.-es időt a rekordkísérlet ellenőrzésére küldött három szövetségi funkcionárius, Halmay Zoltán, Donáth Leó dr és Kann Ferenc egyformán mérte. Ugyancsak 4 p. 29.8 mp.-et mért Komjádi Béla, a III. ker. TVE úszóinak vezetője is.

— A kolozsvári Hagibbor Nagyváradon. Az erdélyi sportegyletek egyik legszimpatikusabb együttesét, a jónévi kolozsvári Hagibbort látja vasárnap vendégül a NAC bajnokság csapata. A mérkőzés iránt már annál is inkább élénk érdeklődés nyilvánul meg, mert a kolozsvári zsidó klub teljesen reorganizált csapatával készül fölvenni a küzdelmet.

Olcsó és elegáns GYERMEKCIPOK
Carmen gyermekcipőszalonban, Str. I. Vulcan, (Nagy Sándor-u.) 4

„IDEAL” hölgyfodrász- és manikűrszalónunk
megnyílt
Sas-passage, félemelet
Főljárat: Hattyu áruházszal szemben
Feuerstein Margit
Ügyes manikűrös és asszony felvételik

Nap- és esernyőket BLUM VILMOS

mélyen leszállított árban árusít
Javításokat és áthúzásokat olcsón vállalkozok

Strada Episcopul Clorogariu (Uri-utcai) lerakatában az összes fehérnemű kolektió (modell darabok) eladása megkezdődött.
Minden darab gyári áron vám nélkül lesz eladva.

HONORÉ DE BALZAC

A francia regényírásban a romantikus realizmus megteremtője. Legnevezetesebb regényei olvashatók a Hegedüs Hirlapiroda KÖLCSONKÖNYVTÁRÁBAN

Betti néni	2914
Chabert ezredes	2638
Goriot apó Grandet	
Eugénia	2458
Honorine	2489
Völgy lilioma	2639
Elegáns élet filozófiája	1750
Két asszony leveles ládája	1913
Nőtlen ember otthona	1954
Három szerelmes	1978
Videki orvos	2019
Nemowzsi örökösök	2027
Homályos ügy	2154
Büszke Emilia. A lábadozó macska. Cezar Birotteau	2154
De Leugeius hercegasszony	575
Gobseck	1263
Harmincéves asszony	774
Házassélet fizológiája	12
Hóhé	908—1170
Kurtizános I.—II.	A-B. 505
Ducingen ház	789
Ódonszoba. Divatjantult világ	1052
Pous bácsi	634
Szamárbőr	290
Szép leányok tündöklése I.—II.	A-B. 286
Szétfoszlott álmok	1472
Vesztett illúziók I.—III.—III.	A. B. C. 840

ZONGORÁK részletfizetésre kaphatók Sternbergnél, Boulevard Regele Ferdinand No. 14. 1803

minőségben vezet

Papini: Krisztus története

Ára füzve 360 Lei
köttve 420 Lei

Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

A Biró József-telepen

még négy darab legszebb szőlő-parcella jutányos áron és kedvező fizetési feltételekkel eladó. Megtekinthető bármikor, értekezhetni a tulajdonosnál

Biro József 1709

Dorobantilor (Rulikovszky)-ut 8.

ESŐERNYŐ

legolcsóbb a készítőnél
Rosenberg Testvérek
Strada N. Iorga (Zöldfa utca) 8.
1808 Behúzás, javítás gyorsan készül.

PERZSASZÖNYEGEK részletfizetésre kaphatók Sternbergnél
Bul. Regele Ferdinand 14. 1803

Markovics József

Négy váradai postás fosztogatta hónapok óta az ajánlott leveleket

Niculescu büntársai a rendőrség kezén

A Nagyvárad Estilap elsőnek számolt be annak idején arról a nagyarányú visszaélésekről, amelyet Gorun postaügyi inspektor utbaigazítása nyomán a központi bünyügyi osztály a pályaudvari postán felfedezett. A nyomozás során legelőször Constantin Niculescu postatisztviselőt vették őrizetbe. Niculescu kihallgatásakor esőkönyösen megmaradt amellette, hogy

ajánlott leveleket teljesen egyedül fosztogatta.

A nyomozás folyamán azonban olyan konkrét bizonyítékok kerültek a rendőrhatalóságok birtokába, amelyek teljesen megdöntötték Niculescu állításait és a detektívek holtbizosra vették, hogy Niculescunak büntársai is voltak.

A több mint egy hétig tartó vizsgálat után

tegnap végre sikerült leleplezni Niculescu büntársait,

akik valamennyien a pályaudvari posta alkalmazottai és részben az ajánlott küldemények, részben pedig a postacsomagok kifosztásánál segédkeztek.

A társaság tagjai voltak Niculescu kivül: Stern László, Jaga György és Szántó Demeter.

Niculescu és Stern az ajánlott küldeményeket, míg a két utóbbi a postacsomagokat dézsmálta meg.

Megállapította a nyomozás azt is, hogy

Niculescuék a kiürített ajánlott leveleket saját maguknak címezték meg

és így sikerült aztán hónapokon keresztül leplezniük a csalásokat. Tegnap teljesen beismerő vallomásukban előadták, hogy ugyszólván minden egyes külföldre irányított ajánlott levelet fölbonthaták.

A bünyjelként lefoglalt csekkek és ajánlott levélborítékok a következők:

100 frankról szóló csekk Mezey Ernő nevére; 200 dollárról szóló csekk Max Berger címére; 102 schillingről szóló csekk a Banca Timisiána címére; 100 dollárról szóló csekk, kiállította a newyorki National Bank, a Marmarosch-Blank galaci fiókja részére.

A kifosztott ajánlottlevelek címzettjei a következők:

Klein Lajosné Técső (Csehország). Az amerikai Detroitból érkezett és dollárt sejtettek benne; Pálffy Oly színésznő (Párkány), 20 dollárt emeték ki a borítékból; Franz Holzknecht Chemnitz (üres volt); Mordecháj Herskovits Gánya (20 dollár); Krausz Mihály igazgató Nyitra (üres); Brüder Pens Prága (10 dollár); Richard Hocke Merndorf (üres); Brüder Bergmann Prága (20 ck.); Gusztav Svalbe Niederelgegenthal (üres); Luhne Margit Prága (üres). Ezeket a borítékokat találták említsem, a mohamedán vallásfeleke-

meg a gyanúsítottak lakásán, de igen valószínű, hogy ezeken kívül még számos olyan levelet fosztottak ki, amelyeknek borítékját megsemmisítették.

Az őrizetbe vett postatisztviselők előtt ma délelőtti hirdette ki a központi bünyügyi osztály fő-

nőke az előzetes letartóztatást elrendelő végzést és levéltitok megsértése, fosztogató csalás és sikkasztás miatt

indult meg ellenük az eljárás. Ma délben átkísérték őket az ügyészre.

Két tüzeset

KIGYULLADT EGY ZSÁK A ZSIDÓ LICEUM PINCÉJÉBEN — KÉT KAZAL SZALMA ELÉGETT A VERGYES-TANYÁN

Tegnap este fél kilenckor hatalmas tüzoltó automobil rémes vihogással száguldott a Károly herceg (Szilágyi Dezső) utca felé. A nyomában ezernyi ember és nemsokára két vágató paripa előtt, amelyek egy tüzoltó szerkocsit röptettek, rebbent szét ijedten a hirtelen sok száz főre fölszaporodott tömeg. Szirénbuzgás, vésztróbitaharsogás, riadó harangok ideget tépő kongatása telítette meg percek alatt a füledt nvári este amugy is elviselhetetlen levegőjét. A tüzoltó aparátsók a zsidó liceum épülete előtt szereltek le. Mi az? Mi történt. Sem füst, sem messze az égbe nyúló lángok nem jelezték a tüzveszélyt. A liceumi pedellusa a kapu alatt levő pinceajtót nyitja föl sietve. A pince mélye szürke füstben úszik. Fáklyák fénye lobban a füstben. A tüzoltók már keresik a füst okát. A pince tele üres hordóval. Néhány zsák az egyik pincezugban. Ezek felől szivárog a füst. Semmi veszély.

Valaki az utcáról egy cigarettavéget dobhatott a szele-

lőnyíláson át a pincébe és ettől gyulladt meg az egyik zsák.

Negyedóra mulva az egész utca csöndes, csak a sziréna bugást nehéz elfelejteni.

Egy óra is alig telt el a pince tüz után, amikor ismét alármirozták a tüzoltóságot. Moskovits Józsefnek a Mácsa-tanva közelében levő Vergyes nevű tanyáján

kigyulladt két kazal árpa szalma.

A tüzoltók ismét munkába fogtak. A vörös automobil repítve vitte őket a közeli tanyára, ahol már messziről piroslott feléjük az ég. Óriási lángok és messze, messze a tüztől egy tő. Először a tőhöz siettek, ahol előkerítették a szivattyuzárt. Aztán ostrom alá fogták a vizipuskákkal a lángokat. Este tíz órától reggel ötig tartott az emberfeletti munka. Végre öt órakor siker jutalmazta a derék tüzoltók dícséretes teljesítményét. Megállapították, hogy a tüzet gyújtogatás okozta.

Libanon cédrusainak árnyékából Nagyváradra

A „Kelet Svájca” — Az élet Bayruthban — Asszonyi dolgok — Rövid válóper — Az asszony, mint igavonó.

Egy váradai orvos élményei Szíriában

A Püspökfürdő árnyas lomboktól övezett terrassán érdekes emberrel ülünk egy asztalnál. Egy nagyrahívott fiatal orvos, dr. Szegő Jenő a kiváló röntgenológus előadását hallgatjuk, aki három év óta a távol Kelet metropolisában, a szíriai Bayruthban él és néhány napra családját látogatására tért haza.

A kiváló intelligenciájú, nyugati kultúrájú orvos élénk izgató színekkel ecseteli a bibliai multu ország életét, szokásait, embereit, — és szavai nyomán megélednek előttünk az ezeregyéjszaka meséi, komolyképi kalifák vonulnak el lelki szemcink előtt, szépséges hárem-hölgyek misztikus életébe pillantunk be és Európa mértőföldes csizmákkal való bevonulását, a kapitalizmus tapogatózó térhódítását szinte innen a távolból figyelhetjük.

— Három éve élek kint — kezdi elbeszélését dr. Szegő — egy berlini klinikán szereztem szíriai ismeretséget és az csábitott ki.

— Az európai számára csodás meglespetéseket rejteget ez a félig keleti, félig európai ország. A lakosság vallásfelekezeti állapon tagozódik.

Szíriában 32 vallásfelekezet van, ebből 17 szigorúan el van különítve egymástól. Hogy csak a legérdekesebbeket említsem, a mohamedán vallásfeleke-

tek közül a siiták, szuniták, ollatvitok és a gruzok szigorúan külön élnek. A gruzok vallási szokásai annyira titokzatosak, hogy arról idegennek fogalma sincs. A gruzok tűzimádók. A keresztény hitük közt is nagy a szolekció. A katolikusokhoz a maroniták — akik Szent Maron hiveinek vallják magukat — állnak a legközelebb, de

vannak örmény katolikusok, görög keletiek, szíriai katolikusok, különféle protestáns hitűek és feltűnően kis számban zsidók.

A lakosság nagyon vallásos, ott a vallás a nemzet fogalmát pótolja: a vallást ők maguk a „nation” kifejezéssel jelölik meg. Ennek aztán természetes következménye, hogy a papok a nép vezetői és irányítói. Családi, anyagi, politikai kérdésekben a papok szava a döntő. Teljesen érvényesül a muzulmán vallás hatása és a Korán nemesak biblia számukra, de törvénykönyv is.

Az ország lakossága főleg selyemhernyótenyésztéssel foglalkozik. A szíriai selyem minősége a legkiválóbb. A selyemkészlet kilencven százalékát Lyonba exportálják. Fő jövedelmi forrása a lakosságnak a gyümölcstermelés és a narancskivitel is. Nagy hasznot hajt még az is, hogy

Szíria — a „Kelet Svájca.”

Egyiptomiak, ciprusiak, mezopotámiaiak szívesen töltik itt a nyarat, mert az ottani tropikus hőség helyett itt igazi magaslati klímában van részük. Szépen kiépített autótutak, elegáns hotelek csalogatják az idegent.

A Libanonon, ahol három—négyezer esztendő cédrusok árnyában pihenni az idegen, semmi sem drága.

A nemzeti vagyon növeléséhez nagyban hozzájárul az amerikai dollár is. A szíriai keresztény lakosság nagyrésze kivándorolt, egész falvak élnek a hazaküldött dollárokból. A szíriai keresztény nagyszerű üzletember, korán kivándorol és csak öregségére pihenni tér haza, természetesen hatalmas összegű dollárokkal.

— Szíriában a valutaszámítás aranyban történik. A francia frank az elfogadott pénzürték. Egy husz frankos arany egy szíriai fontot ér.

— En Bayruthban élek Szíria fővárosának, 150—200.000 lakosa van. A népszámlálási adatok nem pontosak, mert a háremekbe nem lehet behatolni és így a muzulmánok lélekszámáról nincs pontos értesülés.

— Bayruth gyönyörű fekvésű, tengerparti város, nagyforgalmu kikötője van. A lakásmizéria ismeretlen fogalom.

Az idegen számára a kereseti lehetőség a nyelvtudással áll szoros összefüggésben.

A bennszülött szíriai arab nyelven beszél, de az intellektuális társalgási nyelve a francia. Amerre nézünk, mindenütt aránylag fejlett kultúra nyomát találjuk. A főváros egyetlen színházában francia staggionek tartanak előadásokat. A jezsuitáknak és az amerikai protestáns egyházaknak minden fakultással gazdagon felszerelt egyetemük van. Az egyetemek disztermében ugyszólván napról-napra tudományos előadások és koncertek vannak. A középosztály, az intellektuális, diplomás emberek kultúrnívója igen fejlett.

Magában Bayruthban 28 arab és 3—4 francia nyelvű napilap jelenik meg.

A városi lakosság soraiban analfabétát alig találunk.

— A politikai helyzetet illetőleg, csak annyit, hogy az ország francia mandátum alatt áll. A francia mandátum célja elősegíteni az ország önállóságát, ami nagy nehézségekbe ütközik. Ugyanis a keresztény lakosság csaknem elkülönítve él. Ennek történelmi magyarázata van. 1860-ban a törökök, a gruzok segítségével nagyszabású kereszténymészárlást rendeztek, amit egy francia hadtest vert le. A franciák aztán a Portánál előjogokat vívtak ki a keresztények számára. Nem katonáskodnak, nem fizetnek adót.

Az ország kormányzása élén ezidő szerint Serrail francia tábornok, főmegbízott áll.

Szíria lakható részein a közbiztonsági állapotok kielégítőek. Arab csendőrség ügyel fel a rendre. Apróbb rendezavarások csak a sivatagban fordulnak elő. Ott még megtörténik, hogy egy-egy autó utasait kirabolják a beduinok.

— Nagy jelentőséget nyert Szíria a Kelet kereskedelmének lebonyolítása szempontjából a bayruth—bagdadi műut kiépítésével, amelyen

az autó harminc óra alatt teszi meg azt az utat, amihez azelőtt két hét kellett.

Az egész Kelet kereskedelmének a kápuja így Bayruth lett.

— Ami talán még érdekelné fogja — folytatja érdekes előadását dr. Szegő — az a szíriai nők helyzete. A keresztény

nők rendkívül elegánsak, a legutolsó párisi divat szerint öltözködnek.

A muzulmán nő teljesen kiszolgáltatotta férjének.

A háreméletben a nőnek teljesen alárendelt szerepe van. A férj kezében van minden hatalom. Ha a férj ráunt feleségére, elegendő, ha háromszor megismétli előtte:

— Elválok tőled!

és a nő már fátyollal borítja arcát, sarkon fordul és többé nem felesége férjének.

— A nő kiszolgáltatottsága minden vonalon kihangsúlyozódik.

Idegen férfivel szóba nem állhat,

férjét az utcán követni tartozik, örökösödés esetén csak a felét kaphatja annak, amit a férfi örökösök kapnak.

Házasságkötés előtt a férfi nem ismeri a nőt

és csak mikor a család már megegyezett a házasságban, engedik meg neki, hogy

a kulcslyukon keresztül megpillantsa szíve választottját.

A Korán törvényei szerint a férfi négy, vagy még több feleséget is tarthat, de mindegyikről egyformán tartozik gondoskodni. Azért nem ritkaság, hogy egyes vidékeken

a szántásnál az eke előtt az ökor mellé egy nő van befogva.

A háromhölgyek egyébként teljesen el vannak nyomva, még könyvet sem vehetnek a kezükbe és ezért meglehetősen műveletlenek is.

Az elbeszélés egyre érdekesebb. A fiatal orvos lelkesedéssel beszél a kultúra szíriai térhódításáról, szavait valami mágnese melegség fűti és a teraszról felénk szűrődő cigánymuzsika lágy hangjai mellett úgy érezzük, mint ha valami bűbájos ómba ringató mesét hallgatnánk.

Markovits Ernő.

Popelinek, zefírek, grenadineok és batisztok mélyen leszállítva LEITNER MÁRTON R.T.-nál

* Sütőmunkások szombat délután 10 órakor taggyűlést tartunk. Napirend kollektívszerződés és a törvényes munkaszünet ügye. Minden tagra kötelező a megjelenés. A vezetőség.

A mai zürichi nyitás

BERLIN... 12210 PRAGA... 1525—
NEWYORK 515— BUDAPEST 7215
LONDON . 2503— BUKAREST 250—
PARIS ... 2425— BECS ... 7255

HA

beiratkozik a HEGEDÜS HIRLAPIRODA Kölcsonkönyvtárba, 40 leiért havonta minden könyvet kiolvashat.

Egy belügyi főfelügyelő feljelentette árdrágításért az egyik váradai vendéglőst

90 lej — egy fél csirke

Az Estilap hasábjain már nem egy esetben rámutattunk azokra az állapotokra, amelyek főleg a váradai éttermekben uralkodnak. Összehasonlítást tettünk a többi erdélyi városok kávéházi és éttermi árai között és sajnálattal kellett megállapítanunk, hogy

a váradiai árak 30—50 százalékkal magasabbak.

A hatóságok egészen érthetetlen módon hunyak szemét e fölött a tarthatatlan állapot fölött.

Ma délelőtti aztán N. Butoiu belügyi vezérfelügyelő panaszt

emelt úgy a rendőrprefekturán, mint a polgármesteri hivatalnál egyik ismert váradai vendéglős ellen, aki

egy fél csirkéért 90 lejt, egy darab uborkáért pedig 8 lejt számított.

Az előkelő állású miniszteri tisztviselő a legerélyesebb vizsgálat megindítását követelte és annak eredményéről jelentést kért.

Remény van rá ilyenformán, hogy Butoiu generálinspektor feljelentésével megszűnnek a mai tarthatatlan állapotok.

TANULÓ vagy tanuló lány fizetéssel felvétetik Mimosa fényképészet, Strada Saguna (Kapucinus-utca) 4. 369

MINDENHEZ értő varrónő házakhoz ajánkozik. Kuntz József, Strada Gojdu (Beöthy Ödön utca) 49. szám. Ny

ADÁS-VÉTEL

KÖZÉPTERMETU alakra, teljesen új angol lüster zaccó eladó. Fazekas, Str. Nicolae Jorga Zöldfa-utca) 6. 348

EGYSZERŰ hálószoba és egy ebédlő jutányos áron eladó. Érkezni Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 12. Apolló, III. em. 21.

KERESEK megvételre szalon garnitúrát. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 333

PEHELYTOLLAT tiszta ujat és finom fosztott tollat megvételre keresek. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 332

KÜLÖNFÉLÉK

ELVESZETT angol nyelvű Darányi névre szóló amerikai iratok a Félix Puskás pörfüldökhöz, vagy bent Nagyváradon. Megtálalónak értéktelen. Jutalom ellenében vigye Kun Gyula, Strada Cuza Voda (Szacsavay-utca) 7. 372

GÉPAJUROZAST, géphimzést legszívesebben készítek. Strada Vlahuta (Szt. János-utca) 29. 1839

FEHÉRNEMŰ himzést vállalom. Cim Hegedüs Hirlapirodába kérek. 357

Értesítem a n. é. közönséget, hogy elsőrendűen berendezett

komlóskenyér sütődémet a Str. Gen. Holban (Széles-u) 29. a. megnyitottam

Naponta friss, kitűnő ízű kenyér kapható. Viszonteladók árkedvezményben részesülnek. Privát sütést 8 és 11-kor fogadok. Zsikics pékmeister, General Holban (Széles-u) 29. 1737

Argamnn Spárta stb., új szőnyegek perzsa mintájuk sikerült vétel folytán

Gyári perzsa

jutányos árban részletre is kapható 1800

Sternberg

régiségkereskedő Bul. Reg. Ferd. 14

BUTOROK

legolcsóbban

STEINER butorgyárosnál

Str. Avram Iancu (Kossuth-u.) 1. sz. Soulerin

HERBST óras ékszerész

Regina Mária (Bémer)-tér 1.

Ezüstért, aranyért, briliántért magas árat fizetek.

Órákat, ékszereket olcsón javítok jóállás mellett. 180

Szemüvegeket olcsón árusítok.

Uj bőrüzlet

Str. Alexandril (Teleki) és Petrie Malor (Ör)-utca sarok

Felszeréskészítések a legjutányosabban és legponosabban eszközöketnek

KATZ IZSAK 1349

Két-három jó családból való középiskolát végzett fiú tanuló felvétetik

Bőráruipar rt. Aradi-ut 23-25. 1836-2

Önt meg akarják léveszteni,

ha dobozban és csomagban olyan pótkávé ajánlanak, mely a valódi Franck-hoz külsőleg hasonlít ugyan, de mégsem a valódi Franck, hanem ennek csak megtévesztő utánzata. Ha az egyedül valódi Franckot akarja, akkor csak olyat fogadjon el, amelyen gyári jegyünk a kávédaráló és eljes aláírásunk:

Franck Henrik Fiai található. 1546-1

Az idegrendszer belegsegei Az érzéki és lelki élel beleges állapotai

Irta: AUGUST FOREL.

Az elmébajok és idegbetegségek. Az érzékelés zavarai. Tévely és emiatazabamisítás. A gondolkodás zavarai. Kettős öntudat. Apátia. Görcs. Mikroketalia. porenketalia. Idiotizmus. Imbecillitás. Az öröklődő elme és idegbajok. A némi élet abnormitások. H-pohondria. H-sztéria. Epilepszia. Szerzett elme és idegbajok. Paralízis progressaiva. Tévelyodottság. Az idegrendszer mérgezései.

Kapható

a Hegedüs Hirlapirodában.

Ára 110— Lei.

Okvetlen beiratkozom

a Hegedüs Hirlapiroda kölcsönkönyvtárba, mert a legujabb könyvujdonságokat olvashatom 40 lei havi olvasási díjért.

Sonnenfeld Adolf részv. társ.